

**СУБ'ЄКТИ ПРАВОВІДНОСИН СТРАХУВАННЯ ТВОРІВ МИСТЕЦТВА,
ПРЕДМЕТІВ КОЛЕКЦІОНУВАННЯ ТА АНТИКВАРІАТУ**

За визначенням одного із світових лідерів страхування творів мистецтва, предметів колекціонування та антикваріату, страхової компанії АКСА, саме страхування є тим основним інструментом, що дозволяє ринку страхування мистецтва та антикваріату процвітати. Враховуючи, що даний вид страхування є новим, однак досить розвинутим, у діяльності зарубіжних страховиків привертають увагу суб'єкти правовідносин страхування творів мистецтва, предметів колекціонування та антикваріату.

Стан дослідження. Проблемам страхування взагалі присвячені праці В. Д. Базилевича, М. І. Брагінського, О. О. Веретенова, П. П. Віноградова, О. М. Гендзехадзе, К. О. Граве, С. В. Дедікова, О. М. Залетова, Т. С. Март'янової, В. К. Райхера, В. І. Серебровського, В. М. Томіліна, К. Є. Турбіної, В. П. Федорова, Ю. Б. Фогельсона, А. І. Худякова та ін. Однак у зв'язку з тим, що

страхування творів мистецтва, предметів колекціонування та антикваріату є зовсім новим в Україні, та відсутністю наукових публікацій у роботі використані дослідження російських авторів та практичний досвід зарубіжних страхових компаній.

Суб'єкти страхових правовідносин поділяють на дві групи. В першу групу суб'єктів (їх ще називають сторонами страхового правовідношення та сторонами договору страхування) входять страховик та страхувальник. До другої групи суб'єктів відносять вигодонабувача та застрахану особу [1].

В літературі питання про суб'єкти страхових правовідносин є спірним, не всі вчені погоджуються з подібним розмежуванням. Так А. І. Худяков вважає, що вигодонабувач та застрахована особа не є суб'єктами страхових правовідносин, та відносить їх до учасників страхових відносин [2]. Щодо самого поняття суб'єктів страхових правовідносин мають місце різноманітні точки зору.

Безпосередньо сторонами договору страхування є страхувальник та страховик, тому розглянемо дані категорії детальніше.

Згідно із ст. 984 Цивільного кодексу України страховиком (*the insurer*) є юридична особа, яка спеціально створена для здійснення страхової діяльності та одержала у встановленому порядку ліцензію на здійснення страхової діяльності. Вимоги, яким повинні відповідати страховики, порядок ліцензування їх діяльності та здійснення державного нагляду за страховою діяльністю встановлюються законом.

В Україні на страхуванні творів мистецтва, предметів колекціонування та антикваріату спеціалізується тільки компанія «МД Гарант». Проте, клієнти, що застрахували культурні цінності, є й у СК НАСК «Оранта», «РЗУ Україна», «ІНГО Україна», «РОСНО Україна», «Європейський страховий альянс», «Провідна» і ТАСС [3].

У світі є цілий ряд компаній, що здійснюють страхування творів мистецтва, предметів колекціонування та антикваріату. Вартість полісів відрізняється від компанії до компанії. Прикладами деяких з них є Група страхових компаній Чубб (Chubb Group of Insurance Companies), Взаємна Атлантична (Atlantic Mutual), Страхова корпорація АКСА (AXA Art Insurance Corporation), Американська міжнародна група (American International Group, AIG), Хіскокс (Hiscox) та інші [4].

Страхова корпорація АКСА відрізняє себе як єдину компанію у світі, діяльність якої зосереджена виключно на наданні послуг у сфері страхування предметів та колекцій мистецтва та антикваріату. Коріння компанії сходять до компанії Нордстерн Страхування (Nordstern Insurance), що була створена в Європі 1866 р. У 1979 р. компанія почала свою діяльність у Сполучених Штатах [5]. Сьогодні страховик має ліцензію на здійснення діяльності у всіх 50 штатах [6]. Досвід компанії безпосередньо у галузі страхування творів мистецтва, предметів колекціонування та антикваріату сягає сорока років. У компанії працює 50 штатних мистецтвознавців по всьому світу, у її складі — розгалужена мережа фахівців, кураторів, оцінювачів, наладчиків, консерваторів, податкових юристів і експедиторів, що спеціалізуються в галузі мистецтва та

колекціонування у світі. АХА обслуговує всіх клієнтів: від початуючого колекціонера до найбільш авторитетних колекціонерів.

Якщо страхова компанія розуміє свій бізнес як щось більше, ніж просто отримання страхових внесків та врегулювання збитків, що наступили, то вона може стати в нагоді музеям і в цьому випадку. Можна взяти приклад з французького представництва Страхової корпорації АКСА, одного з провідних гравців у сегменті страхування культурних цінностей у Європі. Кілька років тому АКСА об'єднала зусилля з консалтинговою компанією Global Risk Partners з метою створення сучасної системи оцінки ризиків для безпеки та експлуатації сховищ культурних цінностей. Наприкінці 2006 року компанія запустила «Програму охорони музеїв» і на її основі здійснила перевірку вже в 150 музеях світу.

Компанія Хіскокс є одним із лідерів страхування творів мистецтва в Європі та її назва давно асоціюється з ринком сучасного мистецтва. Завдяки своєму керівникові Роберту Хіскоксу (Robert Hiscox) компанія володіє значною колекцією, до якої входять роботи більше 50 художників, серед них — Демієн Херст, Річард Біллінгхем, Марк Куїнн, Мет Коллішоу, Кейт Ковентрі Грегорі Крюдсон, Марк Воллінгера і Сесілі Браун. Роботи з цієї колекції можна побачити в офісах компанії по всьому світу. Зібрання постійно поповнюється.

Компанія Хіскокс широко відома у світі мистецтва завдяки своїм проектам у цій галузі мистецтва (Hiscox Art Projects). Один з них — створення виставкового залу в кафе лондонського офісу Хіскокс, де твори з колекції компанії може побачити будь-який бажаючий [7].

Лідери страхування предметів мистецтва широко відомі у світі завдяки своїй меценатській та спонсорській діяльності, співпраці з найпрестижнішими музеями світу, передовим науково-дослідницьким проектам у сфері збереження культури та мистецтва. Наприклад, страхова корпорація АКСА здійснює активну підтримку художньої спільноти шляхом надання різних ініціатив та грантів, компанією щорічно з 2000 року здійснюється надання грантів у підтримку нових художників (AXA ARTist Grant).

Враховуючи викладене, для зарубіжних страховиків страхування творів мистецтв, предметів колекціонування та антикваріату є не лише прибутком, але й пристрастю.

В РФ ситуація щодо страхування творів мистецтва та предметів колекціонування склалася наступним чином. В 2000 році Міністерством культури було видано закритий наказ, який визначив учасників генерального полісу зі страхування російських виїзних виставок: «Індержстрах», «Індержастрах-Росія», «Індержстрах-Санкт-Петербург», «Ост-Вест-Альянс», «Ресо-Гарантія» та Транснаціональна страхова компанія. Відкритого тендера не проводилося. Згідно з капітальним полісом саме цим компаніям надавалося право на страхування всіх, що вивозяться за кордон, культурних цінностей, які перебувають у федеральній власності. Лідером в пулі став «Індержстрах», з налагодженими зв'язками з американським страховим брокером Марш (Marsh), що і був ініціатором створення цього пулу.

Перестраховання 90 % ризиків компаніями здійснювалося на ринку Ллойдс (Lloyd's of London) через страхового брокера «Марш» (MARSH Ltd. і ЗАТ «Марш — страхові брокери») [8]. Зауважимо Міністерство з антимонопольної політики та підтримки підприємництва РФ (МАП РФ) скасувало наказ Мінкультури. Мінкультури звинуватили в створенні умов, які перешкоджають діяльності інших страхових брокерів, тобто визнали порушення закону «Про захист конкуренції на ринку фінансових послуг». Разом з цим практика не змінилася та договори страхування виїзних виставок, за звичкою, укладаються із зазначеними страховиками.

Страхувальником (the insured) визнаються юридичні особи та дієздатні фізичні особи, які уклали із страховиками договори страхування або є страхувальниками відповідно до законодавства (ст. 3 ЗУ «Про страхування»).

Можливість юридичних осіб виступати в якості страхувальників визначається правоздатністю, що виникає в момент їх створення. Фізичні особи повинні бути повністю дієздатними. Дієздатність фізичної особи визначається також «правочиноздатністю», під якою слід розуміти не тільки здатність укласти угоду, але й здатність нести всі права та обов'язки, обумовлені такою угодою. Крім обов'язку із внесення страхової премії, страхувальник пов'язаний обов'язком особливого ставлення до об'єкта страхової охорони (прояв піклування, обачності і т. ін.), що передбачає певну усвідомленість дій, які здійснюються ним. Крім того, при настанні страхового випадку страхувальник зобов'язаний повідомити про це страховика (п. 5 ст. 21 ЗУ «Про страхування»), вживати розумних та доступних заходів щодо запобігання та зменшення збитків (п. 4 ст. 21 Закону), у разі необхідності вступити в процесуальні відносини з відповідними органами та ін. Усі ці обов'язки можуть бути виконані тільки при певному рівні усвідомленості страхувальником дій, які вчинюються ним. У зв'язку з цим неповнолітні віком від 14 до 18 років (крім осіб, які вступили в шлюб до досягнення повноліття), хоч і можуть розпоряджатися своїм доходом відповідно до ст. 32 ЦК України, але не мають права бути страхувальником, навіть якщо вони є власниками транспортних засобів.

Слід наголосити, що страхувальниками можуть бути не тільки громадяни України, але й іноземні громадяни та особи без громадянства, тому здається доцільним внесення змін до ст. 3 ЗУ «Про страхування» та визначити даних осіб «дієздатними фізичними особами».

Необхідно зазначити, що особа, яка виявила намір забезпечити свій майновий інтерес страхуванням, повинна володіти страховим інтересом. Так дана вимога не міститься в понятті страхувальника, яке міститься в статті 3 Закону України «Про страхування» та ст. 984 ЦК України, що вимагає внесення відповідних доповнень та тлумачення поняття страхувальників як юридичних та дієздатних фізичних осіб, які володіють страховим інтересом щодо об'єкта страхової охорони і уклали із страховиками договори страхування або є страхувальниками відповідно до законодавства України.

На думку Р. Ріда, страхового андеррайтера лондонського синдикату Ллойдс,

учасники ринку культурних цінностей підрозділяються на музеї, корпорації, комерційний сектор і приватних колекціонерів.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про музеї та музейну справу» музеї — це культурно-освітні та науково-дослідні заклади, призначені для вивчення, збереження та використання пам'яток природи, матеріальної і духовної культури, долучення громадян до надбань національної і світової історико-культурної спадщини. Основними напрямками музейної діяльності є культурно-освітня, науково-дослідна діяльність, комплектування музейних зібрань, експозиційна, фондова, видавнича, реставраційна, пам'яткоохоронна робота. Музеї є юридичними особами, крім тих, що створюються і діють при підприємствах, установах, організаціях, навчальних закладах.

Традиційно найбільшим власником творів мистецтва та антикваріату в Україні та Росії є держава в особі державних музеїв.

Перспективи страхування колекцій держави, з точки зору страховиків, на даний час виглядають досить примарними. Предмети мистецтва, що знаходяться в державних музейних колекціях, до сих пір не застраховані, та, судячи по нинішньому стану державного фінансування музейного господарства, сподіватися на які-небудь зміни найближчим часом не доводиться. У зв'язку з чим складається ситуація, коли найбільший власник творів мистецтва обходиться без поліса та страхового захисту [2].

З огляду на те, що до бюджетів музеїв витрати на страхування не закладені, музеї звертаються до страховиків, як правило, у разі вивезення за межі музею своїх експонатів на час проведення виставок відповідно до вимог ст. 23 Закону України «Про музеї та музейну справу». Відповідно до ст. 23 Закону України «Про музеї та музейну справу» від 29 червня 1995 р. № 249/95 пам'ятки Музейного фонду України, що тимчасово вивозяться за межі України для експонування на виставках або для реставрації, підлягають обов'язковому страхуванню. Порядок встановлення їх оціночної та страхової вартості визначають Міністерство культури і мистецтв України і Міністерство фінансів України.

У цьому випадку необхідний страховий поліс від усіх ризиків за формулою «від цвяха до цвяха», тобто договір страхування покриває як стандартні майнові ризики, так і всі ризики, пов'язані з транспортуванням творів мистецтва з місць зберігання на виставку, включаючи упакування / розпакування, монтаж / демонтаж.

Щодо досвіду забезпечення страхового захисту предметів мистецтва при їх вивезенні на виставки та масштабів її організації, то вітчизняним страховикам слід повчитися в європейських страхових компаній. Наприклад, музей Леопольда у Відні нещодавно організував виставку 2800 творів мистецтва Чехії, завдяки якій австрійці протягом півроку могли знайомитися з усіма історичними періодами існування цієї держави і їх відображенням в живописі і скульптурі усіх стилів — від бароко до постмодернізму.

Унікальний страховий поліс було підписано у 2008 році між Бібліотекою Ватикану та італійською страховою групою Generali. Страховою компанією було взято на себе зобов'язання забезпечити захист стародавніх манускриптів,

гравюр, книг і монет при їх переміщенні по Італії або за кордон. Але крім цього, страховиком за умовами договору була забезпечена своїм фахівцям цікава робота в архівах бібліотеки. Відповідно до умов полісу передбачена превентивна каталогізація творів мистецтва, тобто експертам страховика належало оглянути об'єкти, прийняти на страхування, для кожного предмета визначити найбільш ймовірні ризики пошкодження та підібрати заздалегідь потрібний реставраційний центр, який міг би відреставрувати об'єкт при пошкодженні.

Так щодо ситуації, яка складається під час експонування предметів мистецтва з державних колекцій на тимчасових (виїзних) виставках, то страхування виїзних виставок вітчизняних музеїв (укладення договору страхування на умовах від цвяха до цвяха або від стіни до стіни є обов'язковим у світовій практиці) відсутніх доходів страховикам не приносить. У зв'язку з тим, що музеї вважають за краще страхуватися за рахунок приймаючої сторони, як зазначають страховики, «проблем з вивезенням експонатів за кордон немає. Все оплачує приймаюча сторона. Це абсолютно легітимно, тому так чинять усі українські музеї» [9].

Разом з цим стосовно страхування експонатів мистецтва в РФ зазначається, що незважаючи на те, що ринок страхування предметів, що мають художню цінність, існує вже багато років, але до цього часу основними клієнтами страхових компаній залишалися державні музеї та виставкові комплекси. Незважаючи на те, що російські музеї аж ніяк не числяться у постійних клієнтах страховиків — все частіше вдаються до їхніх послуг, коли особливо цінні експонати переміщуються на виставки [10].

Також зазначається протилежна точка зору, що страхувати експозиції у власних стінах або сховищах загалом не завжди є доцільним, кращим є організація надійної охорони цінних об'єктів.

Отже складається ситуація, коли державні музеї, які є найбільшими власниками предметів мистецтва та культури, просто не мають достатніх коштів для здійснення страхування і тому вдаються до послуг страхових компаній тільки під час зарубіжних виставок і під час перевезення експонатів [2]. Для державних музеїв, де зберігається основна частина культурного надбання, договір страхування поки не є предметом першої необхідності.

Крім музеїв, наступним суб'єктом праввідносин страхування, який має страховий інтерес у страхуванні предметів мистецтва, є власники приватних колекцій, кількість яких постійно зростає як у всьому світі, так і на просторах країн Східної Європи.

Щодо осіб, які поповнюють чисельну кількість власників багатомільйонних шедеврів, Р. Рід вважає: «Більшість нових колекціонерів — вихідці зі Східної Європи, найчастіше з Росії, а також з швидко розвиваючихся держав, як Індія, та країн Азії» [11].

Якщо для музеїв страхування творів мистецтва на періоди їх переміщення (транспортування) давно стало рутинною процедурою, пов'язаною із захистом економічних інтересів держави, і проводиться на обов'язковій основі, то колекціонери тільки поступово приходять до думки про те, що культурні цінності,

що складають істотну частину їх матеріального надбання, також слід захищати, аналогічно тому, як захищають майно іншого роду, бізнес і т. д. [12].

Перш ніж пересічна особа стане щасливим володарем страхового поліса такого унікального типу, необхідно буде проведення експертизи твору. У процесі страхування приватних колекцій найскладніше — здійснення оцінки автентичності та вартості твору. Можливо виникнення проблеми під час пере страхування предмета, тому що західні компанії вимагають підвищених заходів безпеки об'єкта та опис «соціального портрета» клієнта. У цьому зв'язку слід визнати, що «наша дійсність така, що в непрацюючого громадянина у власності може перебувати колекція вартістю в кілька мільйонів доларів, і це насторожує іноземних партнерів». Втім, страховиками можуть прийматися чеки, офіційні експертизи тощо. Тому якщо твір придбаний цілком легально, то експертиза візьме до уваги всі офіційні документи, надані страхувальником. Але все одно суму відповідальності за даний предмет визначає страховик в індивідуальному порядку [13].

В той же час знаходяться страховики, що погоджуються на укладення договорів страхування творів мистецтва та предметів колекціонування, беручи до уваги ту вартість предмета, яку їм називає страхувальник, тобто взяту зі стелі (наприклад, фамільні коштовності, сімейний антикваріат, який є не стільки цінністю, скільки пам'яттю). У свою чергу страховою компанією підвищується розмір страхового платежу на 30–40 % [14].

Причин тому багато. По-перше, контролювати збереження цінностей і розслідувати страхові випадки в домашніх умовах значно складніше, ніж при музейному зберіганні. По-друге, в приватних клієнтів компанії апріорі бачать не надто сумлінних контрагентів або навіть страхових шахраїв, схильних до інсценування страхових випадків, наприклад, для того, щоб приховати втрату, пошкодження речі в результаті власної безпечності або легковажності домочадців. По-третє, для зберігання більшості культурних цінностей, професійного профілактичного догляду за ними, для охорони необхідні спеціальні умови, знання та навички, які можуть забезпечити далеко не всі колекціонери. А за відсутності належних умов зберігання твір мистецтва та антикваріату може постраждати: наприклад, при недотриманні температурно-вологого режиму може розшаруватися або потріскатися фарба на полотнах і т. д. Подібні причини і є перешкодою для страхування приватних художніх зборів як культурних цінностей (за відповідними правилами і договорами). У кращому випадку клієнтові запропонують страхування творів мистецтва як цінних об'єктів, але за звичайними умовами страхування домашнього майна. Причому для такого страхування характерна безліч застережень, що мінімізують відповідальність страховика, страхова премія буде максимальною [10].

Крім музеїв, галерей, корпорацій та приватних колекціонерів, зацікавлених в здійсненні страхування предметів мистецтва та колекцій, слід назвати безпосередньо особу автора твору, який має інтерес в страхуванні своїх робіт.

Приватні колекціонери вважають за краще не афішувати свої скарби. Що, втім, і не дивно: антикваріат, картини та інші цінності завжди були ласим

шматком для кримінальних елементів. Крім того, щоб застрахувати твір мистецтва, доведеться його «вивести з тіні», зареєструвати в Міністерстві культури та провести оцінку. У більшості випадків зробити це досить складно, враховуючи, що багато предметів були ввезені до країни нелегально і мають сумнівну історію [10].

Страховальниками за договором страхування творів мистецтва, предметів колекціонування та антикваріату можуть бути не тільки власники, але й інші особи (юридичні та фізичні), які несуть відповідальність за збереження майна — особи, яким цінності передаються для реставрації, демонстрації, показу, перевезення, на комісійний продаж і зберігання (галереї, музеї, транспортні компанії, ломбарди тощо).

Враховуючи викладене, необхідно відзначити, що незважаючи на те, що вітчизняний ринок страхування творів мистецтва, предметів колекціонування та антикваріату, що мають художню цінність, існує вже багато років, але до цих пір основними клієнтами страхових компаній залишаються державні виставкові комплекси та музеї, які все частіше вдаються до послуг страховиків, коли особливо цінні експонати переміщуються на виставки.

Література

1. Смирных А. Г. Обязательство страхования в системе гражданско-правовых обязательств : автореф. дис. ... канд. юрид. наук / А. Г. Смирных. — М., 2005. — С. 19.
2. Худяков А. И. Страхование право / А. И. Худяков. — СПб. 2004. — С. 248.
3. Василенко И. Искусство без страха // Экономика и финансы. — № 27 (124) [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://www.expert.ua/articles/9/0/4100/>
4. Durrani A. The Fine Art of Selecting Insurance Coverage for Fine Art and Collectibles // Fine Art Registry February 26, 2007 [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://www.fineartregistry.com/articles/durrani_anayat/fineart_insurance_coverage.php
5. Pillsbury D. Fine arts coverage a must for the serious collector [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://www.roughnotes.com/rnmagazine/2001/august01/08p30.htm>
6. The World's Leading Insurer of Fine Art and Collectibles [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://www.aha-art-usa.com/Content.asp?IDAREA=5&TIPO=A&IDCONTENT=47&C=1>
7. Онучина Е. Рекордная прибыль компании, страхующей произведения искусства [Электронный ресурс]. — Режим доступа : www.artinvestment.ru.
8. Полищук И. Полис для искусства // Время новостей. — 2004. — № 195. [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://www.vremya.ru/2004/195/16/110620.html>.
9. Искусство требует жертв // Русский полис. — 2008 г. — № 8 [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://www.st-rez.ru/press-centre/digest/2008/08/18/1538/>, <http://www.insure.ru/ruspolis/1/3750>
10. Гайдаш Н. Искусное страхование // Ваши деньги. — 2004. — № 7 [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://www.ko.ru/document.php?id=9387>.
11. Кадыкова М. Оружие антиквариата. Коллекционеры начинают искать защиты у страховщиков 2008 [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://www.gzt.ru/wallet/2008/05/27/063007.html>, <http://kondor1941.ucoz.ru/publ/1-1-0-3>.
12. Правовые вопросы страхования предметов искусства // Страхование право. — 2005. — № 1. — С. 9–32.
13. Гура И. Страхование от необычных неприятностей // Власть денег. — 2007. — 19 дек. [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://finance.bigmir.net/by/useful_articles/insurance/28084/
14. Покидова Е. Арт страхование. Часть 1. [Электронный ресурс]. — Режим доступа : http://artinvestment.ru/invest/law/20070628_1art_insurance.html#1.

Анотація

Токарева В. О. Суб'єкти правовідносин страхування творів мистецтва, предметів колекціонування та антикваріату. — Стаття.

Стаття присвячена розгляду актуальних питань щодо особи страховика та страхувальника за договором страхування творів мистецтва, предметів колекціонування та антикваріату. Клієнти страхових компаній включають музеї, галереї, а також окремих дилерів та колекціонерів. Світові лідери страхування творів мистецтва, предметів колекціонування та антикваріату так само пристрасно ставляться до мистецтва, як їхні клієнти. Протягом багатьох років, страховики активно підтримують художню спільноту шляхом надання різних ініціатив і грантів у США і Європі.

Ключові слова: страхування творів мистецтва, предметів колекціонування та антикваріату; страховик; страхувальник; музеї, галереї, колекціонери і корпоративні клієнти; світові лідери страхування творів мистецтва; покриття творів мистецтва; художні проєкти.

Аннотация

Токарева В. О. Субъекты правоотношений страхования произведений искусства, предметов коллекционирования и антиквариата. — Статья.

Статья посвящена рассмотрению актуальных вопросов относительно личности страховщика и страхователя по договору страхования произведений искусства, предметов коллекционирования и антиквариата. Клиенты страховых компаний — музеи, галереи, а также отдельные дилеры и коллекционеры. Мировые лидеры страхования произведений искусства, предметов коллекционирования и антиквариата столь же страстно относятся к искусству, как их клиенты. На протяжении многих лет ведущие страховщики активно поддерживает художественное сообщество путем предоставления различных инициатив и грантов в США и Европе.

Ключевые слова: страхование произведений искусства, предметов коллекционирования и антиквариата; страховщик; страхователь; музеи, галереи, коллекционеры и корпоративные клиенты; мировые лидеры страхования произведений искусства; покрытие произведений искусства; художественные проекты.

Summary

Tokareva V. O. Subjects of Legal Relations of Insurance of Art Products, Collecting and Antiques Items. — Article.

The article is dedicated to research the actual aspects of the insurer and the insured according policy fine art insurance and antiques. The clients of companies include museums and galleries as well as individual dealers, exhibitors and collectors. World's leading insurer of fine art, collectibles and antiques are as passionate about art as their clients. Over the years, leading insurer has been actively supporting the art community through a variety of initiatives and grants in USA and Europe.

Keywords: fine art insurance, collectibles and antiques; the insured; the insurer; art coverage; galleries, private and corporate collections; exhibitions, coverage for fine art and collectibles, art projects.